

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki

The largest Slovenian Daily in
the United States.

Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHELSEA 3578

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHELSEA 3578

NO. 245. — STEV. 245.

NEW YORK, SATURDAY, OCTOBER 18, 1930. — SOBOTA, 18. OKTOBRA 1930

VOLUME XXXVIII. — LETNIK XXXVIII.

RADIKALNE ZAHTEVE NEMSKIH NAR. SOCIJALISTOV

ČE SE VSA DRUGA SREDSTVA IZJALOVIMO, JE VOJNA EDINO, KAR PREOSTAJA NEMČIJI

Fašisti zahtevajo izgon vseh Židov, uvedbo splošne vojaške službe in revizijo Youngovega načrta. — Skrajno burna seja državnega zbora. — Govor fašističnega poslanca Strasserja. — Napad na kabinetne člane.

BERLIN, Nemčija, 17. oktobra. — Tudi našnja seja državnega zbora je bila izredno burna.

Kot prvi govornik je nastopil narodno-socialistični (fašistični) poslanec Strasser, ki je sredi burnega odobravanja izjavil, da se bo njegova stranka zavzela za vojno, če ne bo nobenega drugega izhoda iz sedanjih razmer.

Strasser je začel svoj govor z napadi na vojnega ministra Groenerja in ostale člane kabineta.

— Minister Wirth je pravcati pajac, zunanji minister Curtius je brez idej, vojni minister Groener je pa brez vsake volje. Taki ljudje ne bodo rešili Nemčije! — je vzkliknil.

— Mi nočemo vojne, kajti obnova sveta je odvisna od obnove civiliziranih držav.

Ne bomo se pa izogibali vojni, če bi bila mobilizacija nemške sile edino sredstvo, da dosežemo svobodo Nemčije.

Strasser ni govoril kar tjavendan, ampak je čital svoj govor, ki ga je prej skrbno pripravil.

Zahteve nemških narodnih socializtov (fašistov) so naslednje:

Odprava "nemoralne in vsledtega neveljavne" versailske pogodbe; revizija Youngovega načrta pred nemško finančno reformo; zopetna uvedba splošne vojaške službe in sprejem prisilnega delovnega načrta za vse državljane; delati za mir ter se poslužiti vojne v slučaju skrajne potrebe; sprejem postavbe, ki bo obračunala s socijalnimi demokrati; izločenje Židov iz nemškega življenja.

SPOPADI S STAVKARJI V BERLINU

Streli v bližini Borsig naprav. — Drugače pa je položaj še precej zadovoljiv.

BERLIN, Nemčija, 17. oktobra. — Trije policisti so bili večeraj zvečer ranjeni, ko je prišlo do boja med policisti in stavkarji tekom velike stavke delavcev v kovinskih napravah.

26 oseb pa je bilo aretiranih. Policija je razpršila stavkajoče delavce, ki so se na drugem mestu zopet zbrali.

Streli so tudi padli iz hiš v okolici, a policija je streljala le v zrak. Poklicane rezerve so kmalu razpršile stavkarje, ki pa so se vedno zopet zbrali.

Glas se, da je bilo veliko število stavkarjev ranjenih, a ker so imeli svoje lastne strežnike, ni ugotovljeno njih število.

KOLIN, Nemčija, 17. oktobra. — Pet oseb je bilo danes ranjenih, ko je prišlo do ostrih spopadov med komunisti in fašisti.

Neka šenska je dobila pri tem strel v hrbet, mož pa sunek z bodalom v prs.

LEOPOLD IN LOEB MORATA TRDO DELATI

JOLIET, Ill., 17. oktobra. — Nathan Leopold in Loeb, milijonarska sinova, ki sa usmrtila malega Bobby Franka, morata opravljati težko delo, prvič izza časa, ko sta prišla v tukajšnje jetnišnico pred sedmimi leti.

Leopold, ki je bil dosedaj tajnik jetniškega kaplana, je napravil v pisarni neke nerednosti. Kazen za to je trdo delo. Loeb je zadela ista usoda, ker so ga že vdrugič zalotili, da je kahal v svoji celici.

POTRES V CHILE

VALPARAISO, Chile, 17. oktobra. — Prebivalstvo tukajšnjega mesta je čutilo danes jutraj par močnih potresnih sunkov. Več oseb je bilo ranjenih vsled opeke, ki je padala s streh.

NOREC Z REVOLVERJEM

VARŠAVA, Poljska, 17. oktobra. — Venčeslav Kostrowski, predsednik lokalne trgovske zveze v Censtohovu, je večeraj nenadoma zblaznel. Pograbil je revolver ter odšel v urad bolniške blagajne, kjer je ustrelil vladnega komisarja, vrhovnega zdravnika, dva pisarja ter smrtno nevarno ranil dva nadaljna uslužbenca. Zatem je ustrelil samega sebe.

MORROW NOČE BITI MOKRAČ

Morrow je sicer za preklic osemnajstega amandmanta, a noče, da bi ga nazivali "mokračem".

Dwight M. Morrow, republikanski kandidat za mesto v senatu, je izjavil v svojem glavnem stanu na Broad St. v Newarku, da soglaša z demokrati v tem, da ne smatra prohibicije za sporno vprašanje v sedanjem volilnem gibanju in da so ga najbrž ljudje napačno razumeli. Ne zanikuje, da vlada med volilstvom največje zanimanje za vprašanje pijače in do bo storil s svoje strani vse, kar je mogoče, da se razveljavi osemnajsti amandment.

Ob istem času pa ne more dopustiti, da bi ga predstavljali ljudje kot "mokrača".

On je mnenja, naj se v prohibicijskem vprašanju pusti posameznim državam to, česar ni mogla doseči zvezna vlada.

SEDEMINTRIDESETKRAT SI JE ZLOMIL KOST

BELLAIRE, Ohio, 17. oktobra. — Lani je vse časopisje pisalo o Billyju Neuhartu, ki je star šele enajst let, a je že tolikokrat tako nesrečno padel, da si je 36-krat zlomil kosti v rokah oziroma v nogah.

Vsi so domnevali, da se bo zadovoljil s tem rekordom. Pa se ni. Večeraj je zopet padel s stola ter si zlomil nogo.

MORILEC SE JE SAM OSLEPIL

HUNTSVILLE, Texas, 17. oktobra. V državni jetnišnici je umrl sinoči na električnem stolu Joyce Shephard. Obsojen je bil na smrt, ker je pred dvema leti usmrtil nekega mirovnega sodnika. Parkrat je hlinil blaznost, vsled česar so ga oddali v blaznico, odkoder so ga pakmalu zopet prevedli nazaj v jelo. Videč, da se ne more izogniti smrti v električnem stolu, je izbrusil ostro kost ter si iztaknil z njo oči. Tri dni pred usmrčenjem se je pa čudovito pomiril ter je jedel, pil, kadil in se šalil s stražniki.

ADVERTISE in "GLAS NARODA"

VZROK POŽARA NA KRIŽARKI "COLORADO"

Fonografske igle, vtaknjene v električni kabel, so povzročile na bojni ladji "Colorado" požar.

WASHINGTON, D. C., 17. okt. — Detektivi, preoblečeni kot mornarji, so bili ves pretekli teden na zvezni ladji Colorado, da ugotove, kaj je povzročilo požar, ki je izbruhnil dne 2. junija na krovu bojne ladje.

To je objavil danes mornariški tajnik Adams.

Dognali so, da je bil povzročen vsled kratkega stika, katerega so povzročile igle, zaplčene v kabel. Storiča še sedaj iščejo.

Opžar se je pripetil, ko je bojna ladja čakala na prevoz skozi Panamski prekop.

Požar je napravil bojno ladja nesposobno za nadaljno službo.

Škoda je znašala več stotisoč dolarjev.

Mornariški tajnik je objavil, da so bile zatakne igle v kabel, na več mestih.

Takoj po kratkem stiku je izbruhnil požar. Razvilo se je toliko dima, da je bilo nekako 40 mornarjev nezvestnih.

BISER V OSTRIGI

EAST ORANGE, N. J., 17. oktobra. — Ko je jedla večerj v neki newyorški restavraciji Mrs. Milles iz tukajšnjega kraja ostrige, je opazila v eni velik rdečkast biser. Draguljari pravijo, da je vreden biser najmanj petsto dolarjev.

Za ostrige je plačala trideset centov.

AMERIŠKE MULE ZA INDIJO

HURON, So. Dak., 17. oktobra. — Večeraj so odposlali odtukaj več vagonov mul, ki bodo služile angleški armadi pri operacijah v Indiji. Mule so bile poslale v Karachi.

VOLITVE NA ŠPANSKEM

MADRID, Španija, 17. oktobra. Splošne volitve, prve izza časa, ko se je bil general de Rivera polastil vlade, se bodo vršile najbrž še pred Božičem.

Ministri so izrekli zaupnico finančnemu ministru Juliu Walsu ter pozvali ves narod, naj sodeluje pri rešitvi denarne krize.

SPLOŠEN BOJ PROTI RAKU

Dr. Ewing iz New Yorka predlaga zgraditev šestih zavodov. — Stroški bi znašali deset milijonov dolarjev.

PHILADELPHIA, Pa., 17. oktobra. Na tu zborujočem kongresu je bil izvoljen predsednikom dr. Allen Canavel iz Chicaga.

Canavel je ob istem času tudi profesor kirurgije na Severozapadnem vseučilišču.

Dr. James Ewing iz New Yorka, ki je član bolnice za kožne bolezni, je priporočil organizacijo petih ali šestih središč za boj proti raku.

Zavode naj bi zgradili v različnih delih dežele in stroški bi znašali nekako deset milijonov dolarjev za proučevanje ter zdravljenje raka.

Dr. Henry Schmitz iz Chicaga, je hvalil urad veteranov za proučevanje in zdravljenje raka.

Dr. Fike iz Atlante je svaril pred operacijami na raku ter rekel, da se je na ta način največkrat poslabšalo stanje dotičnih bolnikov.

Dr. Rambo iz Indije je govoril o veliki umrljivosti med otroci ter rekel, da umre večina otrok že pred petim letom.

Lahkoverne matere se poslužujejo opija, da preženejo "zle duhove". V ta namen namazujejo prste otrok z opijem, nakar sesajo otroci prste ter sprejemajo vase strup.

BRAUN BO OSTAL NA KRMILU

BERLIN, Nemčija, 16. oktobra. — Pruski deželni zbor je danes porazil predlog komunistov, naj se izreče nezaupnico vladni ministrskega predsednika Otona Brauna. Za predlog je bilo oddanih 198, proti predlogu pa 233 glasov.

Brueningovo stališče se je nekoliko okrepilo, ker je bil izvoljen predsednikom rajhstaga dr. Paul Loebe. Vlada išče sporazuma s socijalisti, da doseže uravnavo v štrajku, ki so ga proglasili kovinarji.

Vsega skupaj stavka 120,000 mož.

CHAMBERLAIN STAR 67 LET

LONDON, Anglija, 16. oktobra. — Sir Austin Chamberlain, zunanji minister v zadnjem konservativnem ministrstvu, je praznoval danes 67.

VOJAŠTVO SE PRIDRUŽUJE VSTAŠEM

Boj za kontrolo Sao Paula se vrši naprej. — Poročila niso preveč zanesljiva.

PORTO ALEGRE, 17. oktobra. — Oficijslo poročilo iz glavnega stanova vstašev javlja, da so prestopile vladne čete na njih stran. Šestdeset kompanij se je udalo vstašem pri Catarini.

Enajsti infanterijski polk, ki je nastanjen v Mineiras, je istotako prestopil ter oddal dosti pušk ter strojnice.

BUENOS AIRES, Argentina, 16. oktobra. — Poročevalec lista La Nacion je objavil, da prihajajo vojakji pod poveljstvom polkovnika Gomeza na suho.

V državi Parana se vrši velika bitka med obema strankama. Poročila o tem so skrajno nezanesljiva.

Očividno gre pri tem za boj za kontrolo železnice, kojih poset bo dajala lastniku velike prednosti.

RIO DE JANEIRO, Brazilija, 17. oktobra. — Justično ministrstvo je danes objavilo, da so bile organizirane nove čete za boj proti vstašem na severu.

Poročila iz Bahije javljajo, da je ostala tamošnja posadka zvesta vladi.

SNIG NA ZAPADU

CHICAGO, Ill., 17. oktobra. — Prvi zimski viharji so se pojavili v tukajšnjem mestu. Oster veter prihaja iz Centralne Kanade in ozemlja Rocky Mountain, ki je že vse pokrito s snegom.

Večeraj opoldne je kazal toplomer 70 stopinj, proti večeru pa samo 34.

ARETACIJE V INDIJI

Med aretiranimi se nahaja tudi tajnik vojnega sveta nacionalistične vlade. — Devet mesecev ječe.

BOMBAY, Indija, 17. oktobra. — Oblasti so aretirale danes 250 članov Indijskega narodnega kongresa ter jih obsodile na zaporne kazni. Med njimi se nahaja tudi tajnik vojnega sveta kongresa, Aziz Huseinbej Lalji, sin občinskega predsednika Bombaya.

Lalji in drugi vodilni člani kongresa so bili obsojeni na devet mesecev težke ječe.

Ostali pa so dobili nižje kazni. Nova postava podkralja dela take zveze kaznjive.

Le par obtoženih Indijcev je bilo oproščenih. Policija je nadaljevala vse popoldne in večer s pogoni na sumljive lokale. V Bombayu je bil proglašen tridnevni štrajk.

PODZEMSKÉ CEVI ZA PIVO

Ko so večeraj čistili neki kanal v Yonkers, N. Y., so našli na 1500 čevljev dolgo cev, ki je bila speljana pod zemljo. Cev je služila za dovažanje piva iz pivovarne v skladišče. Kje se nahaja zagonetna pivovarna in skladišče, pa ni bilo mogoče dognati, ker so butlegarji odrezali odvod in dovod takoj, ko so se začela popravila v kanalu.

POZOR!

Vsem onim, ki so vnaprej naročili BLAZNIKOVE PRATIKE, smo jih že odposlali. Glejte tozadevni oglas na zadnji strani.

Upravništvo.

Neglede kje živite, v Kanadi ali Združenih Državah

je pripravno in koristno za Vas, ako se poslužujete naše banke za obrestonosno nalaganje in pošiljanje denarja v staro domovino.

Naša nakazila se izplačujejo na zadnjih poštah naslovljencev točno v polnih knskih, kakor so izkazani na pri nas izdanih potrdilih. Naslovljenec prejmejo toraj denar doma, brez zamuda časa, brez nadaljnjih potov in stroškov.

Posebne vrednosti so tudi povratnice, ki so opremljene s podpisom naslovljencev in žigom zadnjih pošt, katere dostavljamo pošiljateljem v dokaz pravičnega izplačila.

Enake povratnice so zelo potrebne za posameznike in slučaju nesreče pri delu radi kompenzacije, kakor mnogokrat v raznih slučajih tudi na sodnji v stari domovini.

Nastopni seznam Vam pokaže, koliko dolarjev nam je začasno potreba poslati za označeni znesek dinarjev ali lir.

V Jugoslavijo		V Italijo	
Din	500 \$ 9.40	Lir	100 \$ 5.75
"	1000 \$ 18.60	"	200 \$ 11.30
"	2000 \$ 37.00	"	300 \$ 16.80
"	2500 \$ 46.25	"	500 \$ 27.40
"	5000 \$ 91.50	"	1000 \$ 54.25
"	10,000 \$ 181.80		

IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJIH

Pristojbina znaša 60 centov za vsako posamezno nakazilo, ki ne presega zneska \$30.—, za \$35.— 70 centov, za \$40.— 80 centov, za \$45.— 90 centov, za \$50.— \$1.—, za \$100.— \$2.—, za \$200.— \$4.—, za \$300.— \$6.—.

Za izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, bodisi v dinarjih, lirah ali dolarjih, dovoljujemo še boljše pogoje. Pri velikih nakazilih priporočamo, da se s poprej z nam pisnim potom sporazume te glede načina nakazila.

Nujna nakazila izvršujemo po Cable Letter za pristojbino 75 centov.

SAKSER STATE BANK
23 CORTLANDT STREET NEW YORK, N. Y.
Telephone Barclay 0380 — 0381

Po francoskih bolnišnicah za jetične imajo posebne aparate, s pomočjo katerih vdihavajo bolniki zrak vilne pline.

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, President

L. Benedik, Treas.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno nedelje in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivalnice naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: Chelsea 3878

PAMETNE BESEDE

Ko se je vršila v Bostonu konvencija Ameriške Delavske Federacije, se je dan pred zaključkom zbrala pred konvencijo dvorano velika množica komunistov, ki so z glasnimi klici protestirali proti delegatom in njihovim zaključkom.

Policija je posegla vmes, in prišlo je do vročega spopada, v katerem je bilo več oseb težko ranjenih.

Ta dogodek ne bo služil kot sredstvo, da bi se narod znova navdušilo za idejo, da so Združene države pribežališče zatiranih vseh dežel, kolikor je to sploh mogoče vsled izredno poostrenih priseljeniških postav.

Nadalje je treba pomisliti, da se komunistov oziroma boljšeikov ne sme smatrati za politične begunce v prvem pomenu besede, pač za prevratnike, ki pridigujejo anarhijo ter hočejo s silo uveljaviti svoje načrte.

Navzlic temu pa zasluži vse priznanje in pozornost razsodba zveznega sodnika Bondy-ja, ker je prežeta s pranim ameriškim duhom, katerega je v teh časih tako bore malo.

Kot smo že poročali, so Guida Seria, nasprotnika fašistov, obsodile priseljeniške oblasti na deportacijo.

Serio je komunistični agitator, in bi proti deportaciji ne bilo pravzaprav nobenega ugovora.

Toda deportiran bi moral biti v Italijo, kjer bi ga takoj vrgli v ječo ali ga celo obsodili na smrt.

Serio bi se rad izselil v Sovjetsko Rusijo, kjer bi ga, če vsaj po njegovem zatrdu, sprejeli z odprtimi rokami. Nekaj tukajšnja komunistična organizacija mu je dala v to svrhu že denar na razpolago.

Z ozirom na vsa ta dejstva je sodnik Bondy takole razsodil:

— Delavski departament bi se moral s takimi zadevami nekoliko bolj pametno pečati. Zagovornik inozemca in zvezni pravdnik naj bi se sporazumela glede povelja, ki dovoljuje Seriu prostovoljno izselitev v Sovjetsko Rusijo.

Ker je povelje za deportacijo Seria že izdano, naj bi odločitev sodnika Bondy-ja ne naletela na nobeno zapreko.

Saj je vendar naloga oblasti držati izven dežele vse nezaželjene elemente. K tem spadajo komunisti in vsi oni, ki pridigujejo razdejanje in prevrat ter so pripravljeni izpremeniti svoje pretnje v dejanja.

Oni nočejo graditi, pač pa podirati ter izrabljajo sedanji gospodarski položaj v to, da sejejo nemir in nezadovoljstvo.

MOŠKI V KRILU NA PROMENADI

Francoski listi poročajo, o zanimivi zgodbi z rivijere. Nekoga dne se je pojavil na promenadi pod palmami na obali moč v brezhibni promenaški obleki, toda čez hlače je imel oblačeno še kratko krilo, kakršno nosijo škoti k svoji narodni noši. Ko so vprašali revolucionarja v moški modi, zakaj promena v hlačah in krilu, je odgovoril, da so krive ženske. Dame na rivijeri hodijo v pižamah in hlačah tudi po promenadi. Krojači so tako zaposleni z damskimi pižamami, da dotični gospod nikakor ni mogel priti na vrsto, da bi mu krojač napravil novo obleko. Ker niso dame kratke hlače in hlače, se je treba pač vsaj v nočem razlikovati od njih. Zato je oblekel čez hlače kratko škotsko krilo.

Ko so gospodje v letvišju svedeli, da je tisti vrok, da se je pojavil na promenadi moški v krilu, so mu prišli na misel, da je tako imenitno odprl hipermoderne ženske. Seveda je pa vprašanje, če bo s svojo modno novotarjijo kaj dosegel.

NATEČAJ ZA HIMNO

Pariz razpisuje velik mednarodni natečaj za najboljši himno narodov in vabi vse skladatelje in pevce sveta k sodelovanju. V večini držav so že sestavljeni odbori iz najboljših skladateljev, ki bodo zbirali dela skladateljev in pevcev dotične države ter jih predložili mednarodnemu odboru v Parizu. Mednarodni pevski turnir se bo vršil 30. novembra v Veliki operi Pariza, kjer bo izbrana izmed najboljših pesmi pojdinih narodov ena, ki bo potem proglašena za svetovno himno narodov. Avtor in skladatelj dotične pesmi dobita po 50.000 frankov nagrade. Besedilo pesmi bo preloženo v jezike vseh narodov, ki se turnirja udeležijo. Poleg tega dobi smagovalec triletni angažma pri zvočnem filmu.

Samomer premožnega rentnika.

V Pančevu se je v svojem stanovanju oboel tamkajšnji premožni zasebnik Krsta Tomić, star nad 70 let. Ugotovilo se je, da je izvršil samomer zaradi neozdravljive bolezni in slabe srčne moči.

Iz Jugoslavije.

Zaradi poskušnega umora tri leta ječe.

Pred sodiščem v Novem Sadu se je te dni zagovarjal 18-letni hlapec Gjuro Igić zaradi poskušnega umora. Igić se je zaljubil v 18-letno posestnikovo hčerko Peko Igić iz Despot Sv. Ivana, kjer je služil za hlapec. Dekletu fant ni bil všeč in zato ga je zavrnila. Igić je sklenil osvetiti se. Dne 18. maja ponoči je streljal na njo in jo zadel v prsa. Težko ranjeno so prepeljali v bolnico, kjer so ji odstranili kroglo in jo rešili gotove smrti. Sodisce je Igića obsodilo na tri leta težke ječe.

Poskušeni samomor 16-letnega dekleta.

V Sv. Duhu pri Zagrebu je bila ocvetovala 16-letna Marija Balija od Sv. Marjete. Prepeljali so jo v bolnico, kjer so ji zdravniki izprali želodec. Njeno stanje je zelo kritično. Ko so jo vprašali, zakaj je hotela v smrt, je dejala, da je kriva nesrečna ljubezen. Stara je pa šele 16 let.

Zaradi uboja očeta obsojen na leto dni ječe.

Pred sodiščem v Sremski Mitrovici se je te dni zagovarjal 19-letni sluga Žiga Palko iz Stare Pazove, ki je 19. avgusta ubil svojega očeta. Palko je bil sicer znan kot premožen kmet, toda vse je šlo počasi rakovo pot, kajti oče je bil pijanec. V pijanosti je vedno pretepal ženo in otroke. 19. avgusta je zopet prišel pijan domov, ko je pa začel pretepati ženo, je skočil sin nanj in ga z nožem sunil v srce. Stari Palko je bil takoj mrtev, sin se je pa sam javil orožnikom. Sodisce ga je obsodilo na leto dni ječe.

Tragedija slepega starčka.

V mestni ubožnici v Veliki Kikindi je hotel izvršiti samomor 81-letni slepi Miloš Stankov, ki je že pet let v ubožnici. Mož je pred dvema letoma oslepel. Drugim siromakom je bil nesrečni stavek tm v peti, dražili so ga, tepli in mu nagajali, kadar so je mogli. Vse njegove pritožbe pri upravi so bile bob ob steeno. Ko so mu te dni ukradli 40 Din, je starček v razburjenosti potegnil iz žepa nož in se štirikrat sunil v trebuh. Težko ranjenega so prepeljali v bolnico, kjer so ga takoj operirali. Mož je izgubil mnogo krvi in bo najbrže umrl.

Izsleden morilec.

V noči od 29. na 30. maja je bil v Jugovičev ulici v Beogradu ubit ugleden beograjski meščan Mirko Kostić. Policija je dolgo poizvedovala za ubijalcem, te dni ga je pa končno izsledila. Gre za Ivana Kovachevića iz Gardina, ki je po Beogradu ukradel. Policija ga je osumnila, da je v zvezi z umorom Mirka Kostića in zato ga je po aretaciji temeljito zaslišala. Mož je sprva tajil, pozneje je pa priznal, da je Kostića res ubil. Dejal je, da je hotel usodne noči pri Kostiću kraški. Kostić ga je pa zalotil in pregnal. Tekel je za njim. Kovachević se je pa ustavil in zasledovalca ustrelil. Policija je nevarnega zločinca izsledila sodišču.

HČERKA ZASTRUPILA RODITELJE

V Domžalicah na Češkem je bil izvršen pred kratkim grozen dvojni umor, ki je razburil vse prebivalstvo. Hčerka starih roditeljev, ki imajo v Domžalicah hišo, kjer so preživljali zadnja leta svojega življenja, Ana Kacerovska, je primorala svojemu 88-letnemu očetu in 79-letni materi v kavo toliko arzena, da sta oba umrla. Zastrupljen je bil tudi 50-letni brat zločinke, ki pa ni popil toliko kave da bi podlegel zastrupitvi. Prepeljali so ga v bolnico, kjer so mu izprali želodec in zdaj je že izven nevarnosti. Umor je ostal prikrit do ponedeljka zjutraj. Šele ko se je raznesla po Domžalicah vest, da sta umrla stara zakonca skupaj, se je začela policija z orožništvom zanimati za njuno smrt.

Preiskovalni organi so prvotno mislili, da je bil trup tudi v krivih in zato so ga dali kemično preiskati. Izkazalo se je, da je bil trup samo v krivi. Morilko so aretirali in izročili sodišču. Kaj jo je napotilo, da je zastrupila svoje roditelje, ni znano.

Zrtev steklega psa.

V zagrebški bolnici je te dni umrl 16-letni dlnar Slavko Kouf-nac iz Stupnika pri Zagrebu. Fant je približno pred poldrugim mesecem ugriznil stekel pes v nogo. Roditelji so mislili, da se bo rana sama zacelila. Ker je pa začel fant breneti, so ga prepeljali v bolnico v Zagreb. Toda vsaka pomoč je bila zaman, nesrečni fant je v strašnih mukah umrl.

RUSIJA BO GRADILA ZRAKOPLOVE

Nemški zrakoplov 'Grof Zeppelin' je prijalrad nad Mosko 10. septembra ob 10. dopoldne in je letal nad mestom dve uri. Seveda je vzbudil zračni crjak nad mestom veliko zanimanje prebivalstva, ki je drlo na ulice, čim so se začeli Zeppelinovi motorji v daljavi. Nemški zrakoplov sta spremljali ves čas dve eskadri lahkih in težkih sovjetskih letal s poročevalci mnogih listov, kinooperaterji in fotografi. Ob 11.50 se je pojavil zrakoplov nad aerodromom, kjer se je bilo zbralo nad 60.000 gledalcev. V 10 minutah je bila vse opravljeno in Zeppelin je bil prvi pritrjen na sovjetska tla.

Zaigral je orkester, iz kabine so spustili mostiček, po katerem so vstopili v njo član revolucionarnega vojnega sovjeta in šef vojnih zračnih sil SSSR P. Voronov, nemški odpravnik poslov Twardowski, predsednik odbora za sprejem Zeppelina Malinovski itd.

Ob 12.30 je izstopil iz kabine doktor Eckener, kateremu so priredili Rusi prisrčne ovacije. Pozdravili so ga zastopniki sovjetske vlade, karim se je zahvalil v kratkem govoru, naglašajoč, da ga posebno veselijo, da more pokazati uspehe nemške aviatike tam, kjer se tako zelo zanimajo za nove pridobitve moderne tehnike. Po oficijelnem sprejemu si je posadka 'Zeppelina' ogledala Mosko, popoldne je pa 'Zeppelin' odletel nazaj v Friedrichshafen. S seboj je vzel 60 kg polte.

Poset 'Zeppelina' v Moski bo imel za sovjetsko Rusijo dobre posledice, kajti vzbuditi je splošno zanimanje za zrakoplovstvo. V Moski so takoj pokrenili akcijo, da začne sovjetska Rusija graditi lastne zrakoplove. Kolektivni sotruidniki moskovske 'Pravde' se je obrnil na javnost s proglasom, v katerem poziva vse zavodne državljane, naj prispevajo za prvi sovjetski zrakoplov, ki se bo imenoval 'Pravda'. Kolektiv sam je prispeval takoj 3200 rubljev. Znani sovjetski tribun-satirik Damjan Bjedni je zložil kratko pesem kot poziv, naj vsi prispevajo za prvi sovjetski zrakoplov. Sam je dal v ta namen 100 rubljev.

BREZPLAČNI POUK.

BOARD OF EDUCATION nudi brezplačen pouk, ki se žele naučiti angleški in hočejo postati državljani Združenih držav. Oglašite se za pojasnila v ljudski šoli št. 127 East 41. cesta v petek zjutraj od 10. do 12. sobota št. 398, ali pa v ljudski šoli in sredi ob 2. do 5. sobota 412.

JUSTIFIKACIJA MORILCA TRAVICE

3. oktobra zjutraj je bil obešen v Osijskem razbojnik Dragan Travica iz Viljeva v Slavoniji, drvar po poklicu. Travica je umoril 27. febr. v gozdu pri vasi Borovika ogijarja Antona Plutča in njegovo ženo Ano, njuno 17-letno hčerko Katjo je pa težko ranil. Tudi njo je hotel umoriti, pa se mu ni posrečilo. Obsojen je bil na smrt in stol sedmorice v Zagrebu je smrtno obsodbo potrdil.

Po prečitanju smrtno obsodbe so odvedli morilca v posebno celico, kjer je bil ves čas miren. Za kosilo si je zaželel polente, odnosno žganec. Popoldne so prišli k njemu odvratniki, sodniki in več meščanov, da bi ga zadnjič videli, kakor je pač ne posebno lepa navada ljudsadistov v takih primerih. Prinesli so mu cigarete, grozja in drugih dobrot. Pri tem so se pa seveda naslajali nad zavestjo, da bo moral drugo jutro umreti, njim pa še ni treba. Do zadnjega se je Travica branil duhovnika, a se je vseeno premislil in prosil ječarja, naj pošlje po pravoslavnega svečenika. Zvečer si je zaželel jagnjetine in polje vina. Dobro se je najedel in napil vina, potem je pa vso noč v družbi orožnikov kadil. Dvakrat je poskusil spati, pa je samo zadremal in se takoj prebudit. Pravil je, da ga peče zgaga. Ko so ga orožniki vprašali, če bi lahko ugalsnil petrolejko, da bi petrolej ne gorel po nepotrebnem, je Travica odgovoril, naj puste luč goreti za njegovo dušo.

Vse noč je preživel Travica v pogovoru z orožniki o svojem groznem zločinu. Pripovedoval je, da je prišel kritičnega večera okrog 8. pred kolibo ogijarja Plutča, dobro vedoč, da pride mož ta čas iz kolibe. Čim je ogijar stopil iz kolibe, ga je krenil Travica s sekuro po glavi in ga je ležal na tleh, ga je oplazil še parkrat. Starčevi kriki so prebudili njegovo ženo in hčerko, ki sta prižgali luč in prišli pogledat, kaj se je zgodilo. Čim sta se pojavili na pragu, je udaril Travica s sekuro po glavi in po roki ogijarjevo hčerko, ki ji je padla luč iz rok. Ženski sta se ustrašili in zbežali v kolibo. Travica je pa planil za njima in začel udarjati s sekuro po ogijarjevi ženi, ki jo je pobil na tla in ubil. Potem je začel iskati njeno hčerko pod posteljo. Nesrečnica je videla, kako prižiga morilec vžgalice, da bi bolje videl. Dosegel pa je s sekuro, kolikor je mogel, in enkrat jo je udaril po glavi. Prosila ga je, naj o ne ubije, češ, da je še tako mlada. Morilec ji je obljubil, da jo ne bo ubil, češ, naj se priko-baca izpod postelje. Čim je pa deklipamnilo glavo izpod postelje, je Travica zamahnil s sekuro in zakričal: "Tudi ti moraš umreti!"

Nesrečnica se je brž umaknila pod posteljo. Travica je pa mahal s sekuro in ji večkrat presekala srjavo.

Katja je izrabila ugoden trenutek, ko je morilec prižgal vžgalice, da je splezala izpod postelje in planila skozi vrat kolibe v noč. Morilec je planil za njo. Katja je izgubila še srjavo, in tako je sirota bežala naga in krvaveč iz ran skozi gozd proti vasi Borovik. Morilec je pa hitel ves čas za njo s sekuro v rokah. Ker je bila noč, se je dekletu posrečilo skriti se mu za bukev. Travica jo je iskal, ker je pa ni mogel najti, se je vrnil v kolibo, kjer je še enkrat udaril s sekuro starca in njegovo ženo, čeprav sta bila že

mrtva. Potem je položil trupli na posteljo, vzel kruh in slanino ter začel mirno jesti.

Kruh in slanino je rezal z istim nožem s katerim je malo prej pobedel svojima žrtvama prsa. Sele pozno v noč, ko so prišli iz vasi kmetje, obveščeni o groznem zločinu, je morilec pobegnil iz kolibe.

Zjutraj ob 4. so zaželi na dvorišču sodnega poslopja pripravljati vse potrebno za justifikacijo. Krvnik Hart in njegov pomočnik sta postavljala vešala. Zabila sta v zemljo isti stebrič, na katerem je visel zloglasni razbojnik Caruga. Čimbolj se je bližala zadnja ura, tem zgornjejši je postajal Travica. Ob pol 6. je prišel v celico pravoslavni svečenik Lazar Bogdanović, ki je obsojenca izpovedal. Travica je sprejel zadnjo popotnico fizično in moralno strt.

Pristopili so orožniki in mu zvezali roki na hrbtu. Obkolili so ga ječarji in orožniki ter krenili z njim na dvorišče, kjer je čakal senat z manjšim številom gledalcev, kajti vstopnic k justifikaciji niso izdali mnogo.

Za mizo na dvorišču so sedeli predsednik senata Radeka, sodni svetnik Novak, kateremu so bile poverjene sodne formalnosti pred justifikacijo in državni tožilec dr. Schubert. Travica je stopil mirno pred senat, kjer ga je sodni svetnik Novak vprašal:

— Ste vi Dragan Travica?
— Sem.
— Imate še kako željo?
— Nobene.

In sodni svetnik Novak je pozval krvnika Harta, naj stori svojo doiznoso.

Prota Bogdanović je dal Travici poljubiti križ. Morilec, ki je vso noč kadil, je držal tudi pred vešali cigareto v ustih. Brž jo je vrgel proč, si obrisal usta z rokavom in poljubil križ. Tedaj sta ga zgrabila krvniki in njegov pomočnik.

— Pustita me, sam stopim na svoje mesto! — je dejal Travica. In mirno je stopil na pručico, ki pa ni bila dobro postavljena. Premaknila se je in Travica je omahnil. Toda hitro je vstal in stopil nazaj na svoje mesto.

Krvnikov pomočnik ga je prijel okrog pasu in dvignil, krvnik ga je pa prijel pod pazduho in dvignil za glavo, da mu je zadrgnil zanjko okrog vratu. Ko je imel že zanjko okrog vratu, je Travica zaklical:

— Z Bogom, bratje! Nisem bil razbojnik! Nesreča me je zadela. Kaj hočem?

To so bile npegeve zadnje besede. Čez 12 minut sta zdravnika Popović in Jagorić ugotovila, da je morilevo srce nehalo biti. Krvnik Hart je stopil pred senat, se odkril in priklonil rekoč:

— Slavno sodišče, pravici je zadoščeno!

Potem se je vrnil k vešalom in vrgel črne rokavice pod obešenčeve noge, rekoč:

— Jaz nisem kriv tvoje smrti. Morilecovo truplo je viselo še dve uri na vešalih, potem so ga pa sneli in položili v navadno leseno krsto.

ZAGONETNA SMRT

V madžarski vasi Nireghaza so našli te dni truplo neznanega moškega. Obisti so spoznale v njem uradnika odnotne lesne tvrdke Andreja Starcka. Mož se je vrnil 31. avgusta iz Tatranske Poljanke z dopusta in naslednjega dne, ko je za pustil pisarno, je brez sledu izginil. Iskali so ga povsod, toda zaman. Drugi dan je dobila njegova mati na stroj pisano pismo, v katerem ji je dozdveni sin sporočil, da se ne bo več vrnil. Mistili so, da gre prostovoljno v smrt, ali pa da je imel z nekim ameriški dvoboji.

Šele te dni so našli pod kupom drv zakopano Starckovo truplo. Orožniki so aretirali uradnika iste tvrdke Aleksandra Kleina, ker je dan pred Starckovim odhodom naročil delavcem, naj prenese drva ki so ležala na drugem, tja, kjer so našli Starckovo truplo.

KJE STA moj bratranec JOŽE KRIZMAN, doma iz Bukovja pri Postojni; v Ameriki biva 18 let. Dalje želim seznaniti za LOVRO ŠERCA, doma iz Stugeno, štev. 10 pri Postojni. Prosim cenjene rojake, kdor kaj ve o njima, naj mi sporoči, ali naj se pa sama oglašita. — Ivana Rusich, 184 Franklin St., New York, N. Y. (3x 16,17/18)

Peter Zgaga

Vse je bilo pripravljeno za poroko mlade Marjance. Že šest mesecev sta bila zaročena, in šest mesecev zaroke je dovolj za vsakega krščanskega človeka.

Naenkrat se je pa vse razdrlo. — Zakaj se je razdrlo? — so vprašali Marjance. — Ali si ti razdrila, ali je on?

— Kaj bo on razdril — je odgovorila, — jaz sem razdrila. Takega moža pa že nočem, da bi mi lagal. O, lažnjivca pa že ne. Vsakega prej kot lažnjivca.

— Ali te je nalgal? — so jo vprašali.

— Pa se kako grdo. Rekel je, da bo šel v mesto in ostal tam tri dni. Jaz sem res mislila, da ga ne bo tri dni, pa je že drugi dan prišel in me našel v objemu mojega prijatelja.

Možiček je pripovedoval svoji sladki ženi:

— Oh, ti ne veš, kaj se mi je nočoj sanjalo! Sanjalo se mi je, da je prišel v hišo strašen tolovaj in te odnesel.

— Kaj si pa ti storil? — ga je vprašala.

— Na prag sem stopil in zaklical za njim:

— Kesal se boš, ker si jo vzel.

— Zakaj si tako zaspana? — je vprašal zjutraj mož svojo ženo.

— Oh, roman sem brala, — je odgovorila in zazežala — pa sta se tele ob štirih zjutraj vzele.

Ko sem se nekoč seznanil z neko gospodinjico, sem ji, nicesar slabega slučje, rekel:

— O, Vi ste! Me prav veseli, da sem se seznanil z vami, ker sem že toliko slisal o Vas.

Ona se je pa poredno nasmehnila rekoč:

— Ja, ljudje vse sorte čenčajo, toda dokazati mi nobeden ne more.

Dragi rojak je pisal uredniku:

— V listu sem čital oglas, da bi se rada poročila neka ženska, ki ima deset tisoč dolarjev premoženja. Ali vam je mogoče sliko poslati? Jaz bi rad sliko videl.

Urednik mu je odgovoril:

— Dragi rojak! Ženske, ki imajo deset tisoč dolarjev premoženja in se ženijo po časopisih, se ponavadi ne daje fotografirati.

— Oh, — je stokal zavrnjeni snubač — zdaj se pa res ne bom nikoli oženil!

— Nikar ne obupaj, — ga je tolažila, — saj je razen mene še dosti drugih deklet na svetu. Kar potolaži se.

— Jaz pa vsem, da se ne bom nikoli poročil. — Če me niti ti ne maras, katera bi me potem vzele?

Prijateljica je rekla prijatelji:

— Davno danes mi piše zaročenec, da kar ne more pričakati trenutka, ko se bo poročil z najlepšim dekletom na svetu.

Prijateljica se je začudila:

— Lej ga, lej ga! Saj pravim, to so možki. To so vetrnjaki in švigašvage. Prav do danes sem mislila, da bo tebe vzel.

Ko sta se vracala mož in žena s veselic, ji je on boječ potožil:

— Veš kaj, draga moja, tega pa res ne morem gledati, kako se ti možki laskajo in kako pohlepne pogled mečejo za teboj.

— Kaj? Tega ne moreš gledati? — ga je vprašala precej osorno.

— Seveda ne morem. Jezi me in boli.

— No, če je tako, bom šla pa prihodnje sama na veselico; boš pa ti lepo doma ostal, pa ti ne bo treba gledati in se ti jeziti in te ne bo nič bolelo.

Neka rojakinja je naročila "Spisovnik ljubavnih pisem".

Odgovorili so ji, da imajo v zalogi dva Spisovnika.

Prvi zvezek je za začetnike, drugi zvezek je za take, ki so v ljubezni že precej napredovali.

In rojakinja je brzojavno odgovorila: — Pošljite drugi zvezek. V šestem mesecu.

Pravijo, da je industrija chewing gumija jako napredovala.

To je povsem verjetno. Če ljudje nimajo kaj jesti, hočejo že vsaj nekaj zvedeti.

Mali Oglasi

imajo velik uspeh

Prepričajte se!

KRATKA DNEVNA ZGODBA

KAJ OSREČUJE ČLOVEKA?

Perzijska pripovedka.

V bližini nekega velikega mesta sta se srečali v starih časih na prašni cesti Resnica in Laž. — Dober dan, Resnica! — je prva pozdravila Laž. — Beg da, Laž! — je odvrnila Resnica. — Zakaj me tako imenuješ? — je vprašala prva. — Ker vedno lažeš. — je odgovorila druga. — Budalo! Kakšna umetnost pa je, govoriti resnico! Priznati pa moraš, da je velika umetnost lagati. Pogledaj na primer tisto drevo tam-le! Ti pogledaš tja in rečeš: — To je drevo! Vsak tepec zna povedati to, kar ti. Kdor pa laže, mora biti bistre gleve, imeti mora moč in pamet ter pokazati, kaj zna. — Laž, ime svojega imena! — se je razsrdila Resnica. — Ali ne veš, da je Resnica vse, da je Resnica najlepši okras življenja?

Laž se nasmehne in pravi: — Veš kaj, pojdva v mesto in poskusiva. Rada bi videla, katera izmed naju bo osrečila več ljudi: ti ali jaz. Resnica je pristala na predlog in tako sta se obe napotili v mesto. Bil pa je vroč dan in bližala se je že poldanski ura. Žive duše ni bilo na cesti. Laž in Resnica sta šli v gostilno in ljudje, ki so sedeli za mizami, so ju takoj začeli izpraševati, kaj sta videli na svoji poti.

Resnica je bila poštena kakor vedno in je dejala: — Priznati moram, da nisem videla nič posebnega.

Laž pa, ki si je rada izmišljala stvari, je rekla: — Na poti v mesto sem videla tigra, ki je šel mirno svojo pot.

— Tako? — so zazijali pivci. — Da, tako! — je potrdila laž in pristavila: — Bil je silno razdražen. Kazal je zobe in ne vem, kakšnemu naključju se imam zahvaliti, da me ni opazil. Kajti če bi me bil opazil, bi zdaj gotovo ne sedela tukaj med vami.

Ni dolgo trajalo, pa je vse mesto govorilo o tigru. Vest so celo razširili in dopolnili v toliko, da se sprejela grozila tigr po mestnih ulicah. Našlo se je sto in sto ljudi, ki so celo potrdili, da so videli zver. Isti dan so emirjevi služabniki prišli na cesti nepridiprava, ki so ga tako pretolčki, da je izdihnil. Ko je prišel glas o tem umoru emirju na ušesa, pa so zločinci padli pred njim na kolena in vpili na ves glas: — O gospod, velika nesreča se je zgodila! V mesto je vdrl tigr, mi pa smo ujeli nepridiprava. Ravno kot smo ga prijeli, pa tigr hop po ntem — in bil je mrtel!

Emir je odvrnil: — Slišal sem že o tej nesreči, eč je tigr vdrl v mesto in raztrgal nepridiprava, ni storil nikake škode. Če je že tako, da mora tigr nekoga požreti, je bolje, da požre nepridiprava kakor poštenjaka.

Tako je šlo življenje naprej. Vsak zločin, ki se je zgodil, so ga zvalili na tigra-krvoloka. Za tatove in podobne tice je napolnila zlata doba. Vsem se je godilo, kakor se nikoli dotlej. Državljanom je šlo tako sijajno, da jim je začel sam emir zavidati življenje. Dolgo je razmišljal, kaj bi storil, naposled je poklical sla in ga poslal v Teheran k šahu s pisanjem.

— Bolest in radost se menjavata kakor dan in noč. Noč, ki je zagrnjala naše mesto, se je nenadoma pretvorila v velik solnčen dan. A v našem mestu, o vladar, se je naselil krvoločni tigr. Nihče mu ne more v okom. Ves božji dan skače čez ograje in napada ljudi. Zato sem sklenil, da rešim tvoje in moje državljane ter zapovem pogon na zverino. In slučaj je nanesel, da sem v neki tesni ulici res naletel na tigra. Zverina me je že hotela požreti, jaz pa sem prijel za orožje in mu prekalil glavo. Vesel sem, da ti lahko sporočim to vest. Tigrova koža se že suši, poslati ti je pa še ne moremo, ker je večina taka, da bi se utegnili pokvariti, preden pride do tebe.

In res, iz Teherana je prišla pohvala za emirja in zraven še zlata obleka za vernega in požrtvovalnega šahovega služabnika. Vse mesto je govorilo samo o tem, kako je emir ubil tigra.

Resnici pa je ta laž jela presedati, zato je začela govoriti: — Kako morete tako lagati, ljudje božji! Saj vendar ni prišel tigr med vas, to je bajka, ki si jo je izmišljala Laž.

Zdaj je vse mesto obrnilo plaše po vetru in je govorilo ravno narobe. Tudi te govorice so prišle emirju na uho. Ukazal je torej, da morajo privedi Resnico preden.

— Kako se drzneš trositi po mestu laži, — jo je vprašal emir. — Jaz ne lažem, jaz govorim resnico, — je dejala Resnica.

— Resnico, praviš? A kaj je resnica? Kadar se razgovarjava s šahom, je resnica tisto, kar pripoveduje on. Kadar pa jaz govorim s teboj, je resnica to, kar čuješ iz mojih ust. Če hočeš vedno govoriti resnico, mi moraš najprej povedati, če je resnica vobče na svetu.

— Resnica je, ker sem to jaz, — je dejala Resnica. — In še enkrat povem, da tigra ni bilo v mestu.

— Kaj pa je to? — je vprašal emir kazaje na svojo obleko. — Zlata obleka, — je dejala Resnica.

— Veš li, kako sem jo dobil? — Vem. Prinesel jo je tigr. — Kako torej moreš reči, da ni bilo tigra? — je vprašal dalje. — Pa ga je ni bilo, — je dejala Resnica.

— Resnica je, kadar molčiš! — je rekel emir in ukazal, naj se Resnica pobere izpred njegovih oči.

Tako je odšla Resnica z emirjevega dvora. Vsi so se je ogibali. In ker ji je bilo vsega preveč, je odšla iz mesta.

Ko sta se srečali z Lažjo, ji je ta dejala: — Zda vidiš, koliko ljudi je srečnih ob tebi in koliko ob meni. Vsi v mestu so srečni, ker so dobili to, kar so želeli. Odkod to? Srečo sem jim prinesla jaz. Koga si pa ti osrečila? Glej, še sama si nesrečna, preganjajo te iz kraja v kraj in bežijo od tebe, ker vedo, da jim ne moreš dati več nego tisto, kar že obstoji. Jaz pa govorim tisto, česar nihče ne ve in zato me imajo vsi radi.

In sopotnici sta se razšli, da se ne srečata več tako kmalu.

V 9 MESECIH 547 USMR-TITEV

TITEV

Ce primerjamo podatke o usmr-titvah, objavljene v uradnih listih sovjetske Rusije, "Izvestija" in "Pravda" pridemo da zaključka, da je bilo v Rusiji letos od 1. januarja do 25. septembra izrečenih 547 smrtnih obsodb. Smrtnih obsodb se izrekla deloma redna javna sodišča, deloma pa kolegiji državne politične uprave (trezvičaja). V vseh primerih je šlo za zlobno spekulacijo (prikrivanje srebrnega denarja po kmetih), za sabotažo (48 moskovskih bakterijolov, katerih delovanje je bilo baže v zvezi s katastrofalno kužno boleznijo, ki se je pojavila med konji rdeče armade) in zaradi protirevolucionarne agitacije in propagande.

V prvi polovici leta je bilo povprečno 50 smrtnih obsodb vsak mesec. V drugi polovici je pa število smrtnih obsodb močno poskočilo. V januarju je bilo usmrtenih 36 nasprotnikov sovjetskega režima, v februarju 50, v marcu 66, v aprilu 63, v maju 44, v juniju 59, v juliju samo 22, zato pa v avgustu 107 in v 25 dneh septembra 100. Te podatke objavljata kot rečeno oficijelna sovjetska lista "Izvestija" in "Pravda". Usmrtnitev je bilo najbrž več, kajti državna politična uprava navadno niti ne pove, koga ustreli. Poročila o usmrtnitvah v oddaljenih provincajskih krajih objavijo samo lokalni listi.

Največje razburjenje je povzročila usmrtnitev 48 moskovskih profesorjev in strokovnjakov na polju bakteriozije. Ruski emirantski tisk se obsirno bavi s to justifikacijo in ji pripisuje velik pomen za bodočnost akcije proti sovjetskemu režimu. Suhancev, Groman, Kondratjev in drugi obsojenci so bili najbrž iskreni in dosledni zagovorniki onih načel, pa tudi onih iluzij, katerih se je oklenila ruska inteligenca v dobi nove gospodarske politike in ki so premostile prepad med inteligenco in sovjetskim režimom.

Po mnenju ruske emigracije pomeni usmrtnitev 48 moskovskih profesorjev in strokovnjakov idejni prelom med inteligenco in boljševiski diktaturo. Ta justifikacija, pravijo ruski emigranti, simbolizira pogreb nove gospodarske politike in zabija zadnji žebelj v krsto njenih iluzij. Nekateri emigrantski politiki celo menijo, da bo imela ta justifikacija zelo važne politične posledice.

IDEALNA METODA

Na svetu je mnogo nesrečnih zakonov, vendar ostanejo zakonec skupaj, ker za ločitev nimajo poguma ali pa se boje sodnih stroškov in drugih neprijetnih posledic. Mnogi pa tudi nimajo tako tehtnih razlogov, da bi sodišče prepričali o nebahodnosti tega zadnjega sredstva.

Zelo enostavno je pa to vprašanje za nesrečne zakonce v Birmi v zapadni Indiji. Zakonca se zakleneta v svojo sobo, sedeta vsak na svoj stol in prižgeta pred seboj dve sveči. Potem molče čakata, katera sveča prej dogori. Kdor ima smolo, da njegova sveča prva dogori, mora nemudoma zapustiti hišo, ne da bi smel vzeti kaj s seboj. Drugemu zakoncu ostane se premočniti.

Najbrž bi bili tudi pri nas mnogi zakonci zadovoljni s tako enostavnim izhodom iz nesrečnega zakona.

CIVILIZACIJA IN UŽIVANJE OPOJNIH PIJAČ

Na letošnjem zborovanju društva angleških zdravnikov v Winnepgu je vzbudilo veliko zanimanje predavanje dr. Diona, ki je predaval o cezmernem uživanju opojnih lekov in o patološki strani tega pojave. Dejal je, da se je grda razvada uživat opojna sredstva tako razširila, da je postala pri nekaterih narodih nevarno njihovi civilizaciji. Med vzroki, ki podpirajo to strast, je navajal dr. Dion splošno in redno uživanje kokaina v kavi in teini na čaju. Največ čaja in kave popijejo narodi, goveči angleško. V škodljivi doberga čaja je navadno nad 1 g theina, tako da zaužije človek na dan 5 do 6 gramov, velik prijatelj čaja pa še več tega opojnega sredstva. Redno zauživanje kokaina povzroča navadno nervoznost. Seveda pa ne vpliva kokain na vse ljudi enako. Kavo so imenovali v prejšnjih časih pijačo intelektualcev, ker vpliva v prvi vrsti na možgane.

Moderni raziskovanja so pa pokazala, da kokain se daleč nima tistega učinka, kakor se je prvotno mislilo. Cezmerno zauživanje kave več let zapored povzroči dispoziicijo za nervozno in lahko privede tudi do fizične depresije. Od tod pa ni več daleč do alkoholizma in strastne kaje. Neverjeten porast konzuma tobaka v zadnjih 30 letih je v zvezi s prenapetostjo modernega življenja. Porast živčne občutljivosti je posledica preveč intenzivnega življenja, razkošja in cezmernega uživanja čaja. Zauživanje opojnih lekov ni bolezen v pravem pomenu besede, kajti v tem primeru bi se dala ta razvada opraviti vsaj v začetku. Zdravniki pa dobro vedo, da tu ni nobene pomoči, če človek sam nima dovolj krepke volje, da bi nehal piti kavo ali čaj. So ljudje, ki vse življenje zauživajo v manjših količinah opij ali morfij in na videz jim nič ne škoduje. Dr. Dion pozna trgovce, ki niso za nobeno delo, če ne dobe injekcije morfija. Toda navrtični tip takih pacientov ni nikoli zadovoljen, količine morfija ali opija morajo biti vedno večje, dokler ne nastopi popolna degeneracija duha in telesa.

Med tremi leki, katerih cezmerno uživanje postane navadno pogubonosno, je najnevarnejši heroin. Pacienti, ki so imeli navado omamljati se s morfijem, se popravijo v 6 do 8 tednih dočim traja okrevanje ljudi, zastrupljenih s heroinom, 4 do 5 mesecev.

Posledice heroina se dajo najtežje zagladiti. Uživanje kokaina se je začelo proti koncu preteklega stoletja, nسلanje pa leta 1910. Nosiljenje kokaina se je razširilo v začetku svetovne vojne po Parizu in se je kmalu preneslo tudi v London. Ljudje so segali po tem opojnem sredstvu, da bi si pregnali misli na mračno bodočnost. Posledice so bile seveda zelo težke. Glede lečenja samega nas izkušnje uče, da je celo malo ljudi, ki bi imeli toliko moči in volje, da bi se sami odvadili opojnih sredstev. Lečenje se zato tako težko, ker ne gre samo za razvado, temveč navadno v prvi vrsti za značaj. Pretežna večina ljudi, ki se vrne iz zdravstvenih zavodov, začne čez nekaj mesecev zopet segati po opojnih sredstvih. Pozabiti tudi ne smemo, da spadajo narkotična zdravila med najcenejše orodje, katero rabimo v boju proti bolečinam in trpljenju tako, da je potrebna krajina opreznost pri njihovem omejevanju, da ne pahnemo trpečih ljudi v obup. Najbolje bi bilo, da imela vsaka država tovrstno pad strogo in neposredno kontrolo vladne in da bi bile tudi cene opojnih sredstev strogo določene. T bi bila obenem uspešna kontrola trgovine z narkotičnimi sredstvi. Civilizacije ne ogrožata samo naravna produkta opij in kokain, temveč tudi kemični preparati narejeni iz teh dveh strupov.

KNJIGARNA

"GLAS NARODA"

216 West 18th Street

New York, N. Y.

RAZNE POVESTI IN ROMANI:

Anna Karenina (Tolstoj) zanimivi roman (2 zvezka) \$3.50
Amerika, povsed dobro doma najbolje 65
Agitator (Kerenski) broš 30
Andrej Hofar 50
Benjeka vedečevalka 35
Belgrajski biser 35
Beli mecesen 40
Bole noči, mali junak 60
Balkanska vojska, s slikami 80
Boj in smaga, povest 30
Bajazeta Velikega vojvode 65
Bay, roman 65
Burska vojska 40
Beatin dnevniki 60
Božji darovi 35
Božja pot na Bledu 26

Canakar: Grešnik Leonard, broš 70
Mimo življenja 50
Mrtvo mesto 75
Romantične duše 60

Oretke: Cesar Jožef II. 34
Oretina Borogradska 50
Čarovnica 35
Čebolica 25
Črtice iz življenja na kmotih 35

Drobiz, in razne povesti: spisal Milčinski 60
Darovana, zgodovinska povest 50
Dekle Eliza 40
Dalmatinske povesti 35
Dolga roka 50
De Obrida in Bistola 70
Doli z orozjem 50
Don Kihot iz La Mancha 40
Dve sliki, — Nijva, Starica — (Meško) 60

Devica Orleanška 50
Dubovni boj 50
Dedek je pravil; Mariška in škrteljki 40

Elizabeta 35
Fabiola ali cerkov v Katakombah 45
Fran Barov Trunk 35
Filosofska zgodba 60
Fra Diavolo 50
Gospodnik (2 zvezka) 1.50

Gospodarica sveta 40
Godčinski katekizem 35
Gostilno v stari Ljubljani 60
Grška Mytologija 1.50
Gumari 75
Hadzi Murat (Tolstoj) 40
Hektorjev meč 50
Hudi žul, Binga duša, vesoigr 75
Klema (Kmetova) 40
Kralj Brundin (II. sv.) 35

Humorizma, Groščak in Satira, verno broširano 30
In dečica potresov 75

Izlet g. Brončka 1.20
Izbrani spisi dr. H. Dolence 60
Iz tajnosti prirode 50
Iz modernega sveta, trdo vez 1.60
Igralce broširano 25
Igralce 30
Jagnje 30
Janko in Metka (za otroke) 30
Jernat Zmagoval, Med plavci 50
Jutri (Strug) trd. v. 75
Jutri 60
Jurčičevi spisi: Popolna izdaja vseh 10 zvezkov, lepo vezanih in 54 centov hišniku Arju van Willigenu in ta je v zahvalo prepustil policijskemu muzeju denarno torbo, v kateri je bil pred tremi leti našel 14.000 goldinarjev. Takrat jih je prinesel na policijo in tri leta so zaman čakali, da bi se javil mož, ki jih je izgubil. Po preteku tega zakonitega roka so postali last najditelja in so mu jih izročili z obrestmi vred.

Kako sem se jaz likal (Alešorec) I. zvezek 40
Kako sem se jaz likal (Alešorec) II. zvezek 60
Kako sem se jaz likal (Alešorec) III. zvezek 30

ŠE SO "INDIJSKE VDOVE"

Že nad 100 let si angleška vlada prizadeva zatreti v Indiji običaj, da bi se vdove ne dale s svojimi umirliimi možmi sežigati na grmadi. Angleži so morali v svojem prizadevanju premagati odpor domačega prebivalstva, pa tudi vdov samih. Od leta 1905, ko so v Bombayu angleške kolonijalne oblasti prvič nastopile proti sežiganju vdov, so bili primeri, da je šla vdova po moževi smrti prostovoljno na grmado, sicer zelo redki, vendar se pa ta čudni indijski običaj ni opustil. Pri pogrebu poglavarja Sikkov so sežigali 11 vdov. Leta 1844 je umrl nek indijski knez, ki je imel velik harem. Njegova smrt je pomenila tudi konec harema. Mož je bil med svojimi ženami in ljubicami tako priljubljen, da je šlo vseh 310 po njegovi smrti prostovoljno na grmado.

Te dni je šla na grmado neka vdova v okraju Patna v srednji Indiji. Ko so truplo njenega moža sežigali na grmadi, je skočila vdova vprčo velike množice pogrebcev v ogenj. V zadnjem hipu je priskočil angleški policaj in je potegnil z grmado, toda bila je že tako obžgana, da je kmalu umrla. Angleške oblasti so uvedle strogo preiskavo, ker se je izkazalo, da so mnogi domašini vedeli, da namerava vdova skočiti na grmado. Več pogrebcev so aretirali in zagovarjati se bodo morali zaradi udeležbe pri prepovedanem obredu.

GOVNAČ PREGRIZE SVINČENE CEVI

Hamburška plinarna je napravila zanimivo razkriteje in dognala, da je naš na videz nedolžni brošč govnač prav za prav opasen škodljivca: Delavci, zaposleni s popravljanjem plinovoda, so opazili na nekem mestu v cevi luknjo, skozi katero je uhajal plin. Preiskovali so, kaj bi bilo vzrok temu, pa niso mogli priti na jasno. Nek mladenič pa je na skrivaj osumil hudodelstva govnača, ki jih je bilo precej okoli luknje. Da si ne nakopije sramote, je pobral nekaj hroščev in jih zaprl v skatljico iz svinecne pločvine. Res so se hrošči lotili posla in so v nekaj urah pregledali svinčeno steno. Mladi mož je povedal o svojem odkritju mojstrom, ki so se mu smejali, vendar pa so napravili isti poskus. Tudi to pot o hroščih temeljito opravili svoje delo.

14.000 HOLANDSKIH GOLDINARJEV BREZ LASTNIKA

Amsterdamski policijski predsednik je izročil 15.312 holandskih goldinarjev in 54 centov hišniku Arju van Willigenu in ta je v zahvalo prepustil policijskemu muzeju denarno torbo, v kateri je bil pred tremi leti našel 14.000 goldinarjev. Takrat jih je prinesel na policijo in tri leta so zaman čakali, da bi se javil mož, ki jih je izgubil. Po preteku tega zakonitega roka so postali last najditelja in so mu jih izročili z obrestmi vred.

NAZNAILO IN ZAHVALA

S tužnim srcem naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da nam je umrla naša ljubljena hčerka

Mary Franko

Rojena je bila 23. septembra 1911 v So. Chicagi, umrla je 8. septembra po štiri mesece trajajoči kruti bolezni sušici.

Pogreb se je vršil od cerkve Sv. Jurija na pokopališču St. Mary.

Zahvalujemo se vsem za darovane cvetlice, kakor tudi onim, ki so dali vozila na razpolago, ker ne moremo vseh imenovati po imenih. Torej še enkrat lepa hvala vsem. Posebno se zahvalujemo Father Leonu za tolažbo in lepi govor. Vence so darovali: Ansick družina, Dekieta od R. H. Donnelly, Bakse družina, Pevsko društvo Zarja, So. Chicago Telephone Operators, St. Florian Boosters, Owl Jrs., družina Ribar, Družini Milak in Smrekar, Mr. in Mrs. Marlinoff, Helen in Agnes Krizman, Susek družina, Mr. in Mrs. Whity, Mr. in Mrs. Fr. Gasvoda, Mr. Eddie Kusic, Mr. Spans in fantje, družina Mubi, Mr. in Mrs. Joseph Franko in družina, družina Strus in Irondale Elevator Co.

Zaljubljeni ostali:

John, oče, Johana, mati,

John, Tony in William, brati,

Jennie, Josephine, Frances in Helen, sestre

POZOR, ROJAKI!

Iz naslova na listu, katerega prejemate, je razvidno, kdaj 7am je naročnina pošla. Ne čakajte toraj, da se Vas opominja, temveč obnovite naročnino ali direktno, ali pa pri enem sledečih naših zastopnikov.

CALIFORNIA: Fontana, A. Hochevar, San Francisco, Jacob Laushin

COLORADO: Denver, J. Schutte, Pueblo, Peter Cullig, A. Sartič, Salida, Louis Costello, Walsenburg, M. J. Bayne.

INDIANA: Indianapolis, Louis Banich

ILLINOIS: Aurora, J. Verbien, Chicago, Joseph Blush, J. Berčič, Mrs. F. Laurich, Andrew Spillar, Cicerio, J. Fablez.

Joliet, A. Anzelc, Mary Bambien, J. Zaletel, Joseph Hrovat, La Salle, J. Spelich.

Mascoutah, Frank Augustin, North Chicago, Anton Kobal, Springfield, Matija Barborich, Waukegan, Jož Zelenc

KANSAS: Girard, Agnes Mocnik, Kansas City, Frank Zagar.

MARYLAND: Steyer, J. Černe, Kitzmiller, Fr. Vodopivec

MICHIGAN: Calumet, M. F. Kobs, Detroit, Frank Stular, Ant. Janezich.

MINNESOTA: Chisholm, Frank Gouse, Frank Pucelj.

Ely, Jos. J. Peshel, Fr. Sekula, Eveleth, Louis Goute, Gilbert, Louis Vessel, Hibbing, John Povis, Virginia, Frank Hrvatic

MISSOURI: St. Louis, A. Nabrgoj.

MONTANA: Klein, John R. Rom, Roundup, M. M. Panian, Washoe, L. Champs.

NEBRASKA: Omaha, P. Broderick

NEW YORK: Gowanda, Karl Stiernlsna, Little Falls, Frank Masla

OHIO: Barberton, John Balant, Joe Hiti, Cleveland, Anton Bobek, Chas. Karlinger, Anton Simlich, Math. Slapnik.

Eucled, F. Bajt, Girard, Anton Nagode, Lorain, Louis Balant in J. Kumpe, Niles, Frank Kogovšek, Warren, Mrs. F. Raclar, Youngstown, Anton Kikelj.

OREGON: Oregon City, J. Koblar

PENNSYLVANIA: Ambridge, Frank Jaks, Bessemer, Mary Hribar, Bradock, J. A. Germ, Broughton, Anton Ipavec, Claridge, A. Yerina, Conemaugh, J. Brezovec, V. Ro-vanšek.

Crafton, Fr. Machek, Export, G. Previč, Louis Jupan-čič, A. Škerlj.

Farrell, Jerry Okorn, Forest City, Math. Kamin, Greensburg, Frank Novak, Homer City in okolico, Frank Fe-renchack.

Irwin, Mike Paushek, Johnstown, John Polanc, Martin Korosheta.

Krayn, Ant. Tauselj, Luzerne, Frank Balloch, Manor, Fr. Demshar, Meadow Lands, J. Koprivšek, Midway John Zust, Moon Run, Fr. Podmilšek, Pittsburg, Z. Jakshe, Vinc. A. in U. Jakobich, J. Pogačar.

Presto, F. B. Demshar, Reading, J. Pezdre, Steelton, A. Eren, Unity Sta. in okolico, J. Škerlj, Fr. Schiffr.

West Newton, Joseph Jovan, Willock, J. Paterdel.

UTAH: Helper, Fr. Kreba.

WEST VIRGINIA: Williams River, Anton Sval.

WISCONSIN: Milwaukee, Joseph Trainik in Jos. Koren, Sheboygan, John Zorman.

WEST ALLIS: Frank Skok.

WYOMING: Rock Springs, Louis Trencher, Diamondville, F. Lumbar.

DRUŠTVA

KI NAMERAVATE PRIREDITI

VESELICE,

ZABAVE

OGLAŠUJTE

"GLAS NARODA" ne čita samo vaše članstvo, pač pa vsi Slovenci v vaši okolici.

CENE ZA OGLASE SO ZMERNE

Neljubljena žena.

ROMAN IZ ŽIVLJENJA.
Za Glas Naroda priredil G. P.

(Nadaljevanje.)

Ah, — kako krasno je bilo, da lahko stori nekaj, da z molkom ohrani njegov srčni mir!
Kakšna vznemljena misel je bila, da počiva izključno v njenih rokah čast in sloves imena njegovega očeta!

Rolf Matern in njegova žena sta bila že tri mesece na počitnicah. Sedaj pa sta si oba želela zopet priti domov.
Te tri mesece je najbrž smatral za nekako odškodnino zanj za dolgo, samotna leta. Vsako minuto je posvetil njej in Malvina je bila srečna brez vsakega pridržka!

Sedaj pa je postal Rolf Matern zopet nestrpen. Njegova častihlepnost ni bila še vložena.
Hotel je izpolniti svoje delo.
Ko mu je Eric Rotman na dan pred svojo smrtjo izročil načrte ter ga prosil, naj dela naprej v njegovem imenu, je to povsem pošteno obljubil. Doma se je zamislil v izmajbo in napolnila ga je zavist nad ženjalnostjo svojega prijatelja.

Sedaj je bil v posesti sredstva, s katerim se lahko tako povzpne navzgor. Eric Rotman je bil mrtev in nikdo ni vedel za njegovo iznajdbo.

V rokah vdove bi prinesla le malo dobičkov, ker se ni spoznala na kupčijo.

Zakaj ne bi izkoristil on, kar mu je usoda naklonila?

Ko so mu od vseh strani zagotovili, da bo ostala prevara neodkrita, je podlegel skušnjavi ter izdal delo Rotmana za svoje lastno!

Od one ure naprej je bilo njegovo življenje strašno uspešno, a izgubil je svoj notranji mir in pokoj...

Ria je dala slovesno okrasiti vso hišo za povratek hišnega gospodarja in gospodinjice.

Sedaj je stala pred portalom, držeča v roki šopek krasnih rož. Poleg nje je stal Heinz Matern ter zrl smehljaje njanjo.

— Ali te veseli zopet sniti se s mojimi starši? — jo je vprašal.

Vzdihnila je globoko ter dvignila nato svoje oči k njemu, da je bil naravnost presenečen od krasote teh oči.

— Da, je odgovorila, — zelo sem vesela, ker prihajata zopet. Meni se zdi, da sem ju pregnala s svojo navzočnostjo. To me je zelo mučilo!

— Ti neumna mlada deklica! — je vzklisknil smeje.

Pri tem pa jo je bratovski pogladil pi lasch.

Stresla se je ter prebledela. On pa je imel tudi blažen občutek, ko je občutila njegova roka njene mehke lase.

— Ti imaš krasne kodre, Ria. Ti vise prav do tal, kadar jih razpneš! V glavo ji je takoj udarila kri.

— Tako, dolgi pač niso! — je odvrnila.

— Sedaj jih nosiš bolj nabrane kot prej. Ali si postala pač glava?

— Ne, — je odvrnila, vsa zmedena. — Teta Malvina jih hoče imeti tako urejene!

— Torej le radi moje matere hočeš biti tako krasna? — ji je nagajal.

Ona je zopet plaho zrla na tla.

— Ti mala, neumna stvarica, kdaj se boš navadila poslušati par lakavih stvari? — si je mislil.

V istem trenutku se je pripeljal voz.

Rolf Matern je skočil ven in njegova žena mu je sledila.

Priprani so bili pozdravi med štirimi ljudmi. Nato pa je vzela Malvina rože iz rok Rije.

— Ali si dobro gospodarila, mala? — je vprašala smehljaje.

Ria se je takoj obesila teti za roko.

— Kot sem pač mogla, teta Malvina, vendar pa upam, da boš zadovoljna s menoj!

— Najbrž si dobro napravila stvar, — je rekel stric Rolf, ki je sledil s Heinzom.

Ozrla se je nazaj ter mu pokimala.

— Kako dobro, da sta zopet tukaj! — je rekla iskreno.

— Ali si imela hrepenenje po nas?

— Da, zelo pogosto!

Eno uro pozneje so sedeli vsi v malem salonu tete Malvine pri čaju. Ria je pripravila na njen lastni, tihi način ter ga nato podajala naokrog.

Rolf Matern jo je smehljaje gledal.

Kako lepa je postala Ria.

Na tihem pa je tudi Heinz pričel motriti jo na sličen način. Na vsak način je našel, da je krasno videti mlado deklico, kako spretno se suče krog čajne mizice.

— Ali ti je mraz, teta Malvina? Ali naj te ogrnem nekoliko? — je vprašala nežno.

— Do, otrok, daj sem šal. Že tekom vsega potovanja domov me je zeblo, kljub gorkemu vremenu!

— Najbrž si se pred kratkim prehladila, ko sva se peljala preko Bodenskega jezera, Malvina, — je rekel Rolf Matern v skrbeh, dočim je Ria zavila teta v gorkejši plašč.

— Bilo je tako lepo, Rolf, — je odvrnila Malvina smehljaje. — Najbrž se bom morala pokoriti za to s prehladom! To ceno plačam rada za krasni večer na Bodenskem jezeru!

Ko so zavili čaj, sta se oči in sin umaknila k strokovnim razpravam. Ria pa je podajala teta Malvini podrobno poročilo glede njenega delovanja tekom odsotnosti obeh.

Pri tem je zapazila tudi, da se je teta Malvi a večkrat čudno stresla.

— Ti moraš nekoliko leči, draga teta! — je rekla vznemirjena.

Malvina je za trenutek zaprla oči ter stisnila skupaj zobe.

— Meni res ni dobro, Ria. Človek pa se ne sme pustiti premagati od vsake majhne nepravilnosti. Jutri bo že boljše!

Voznja preko Bodenskega jezera pa je stala Malvino dražje kot pa navadni prehlad.

Še v isti noči je zbolela gospa Malvina resno in poklicani zdravnik je ugotovil pljučnico!

Sedaj so se pričeli težki, skrbni dnevni.

Malvina Matern je bila v življenski nevarnosti.

Mirzica je rasla na strašljiv način.

Malvina pa je imela še od prej lahno srčno napako, ki je vzudila veliko skrb, kar se je šele sedaj pojavila tako odločno.

Skrb in strah sta hodila krog hiše.

Prišli pa naj bi še hujši časi za vilo Matern.

Petega dne po obolenju Malvine je moral Rolf Matern peljati se ven s svojim sinom.

Pri sgradih nekega poslojpa za razstavo je bila navzočnost obeh absolutno potrebna.

Komaj pa sta potekali dve uri, odkar sta se odpeljala, — so prinesli domov Rolf Materna s težko rano na glavi!

— Sedaj je stal poleg Heinza pri stavbi, je padel neki kos železa na nepojasnen način na njegovo glavo!

(Dalje prihodnjik.)

BLAZNIKOVE PRATIKE

za leto 1931

SO DOSPELE

Cena 25 centov

SLOVENSKO-AMERIKANSKI KOLEDAR

za leto 1931

bo v kratkem gotov.

LETOS BO POSEBNO ZANIMIV

Cena 50 centov

ZASTOPNIKI:

Zastopnike prosimo, naj takoj javijo, koliko Pratik in koledar-jev potrebujejo.

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

216 West 18 Street

New York, N. Y.

PRED KOLONIZACIJO SIBIRIJE

O. Heller opisuje v svoji knjigi "Sibirija" začetke kolonizacije te ogromne, neizmerno bogate in dolgo neznanne dežele. Sibirski arhivi, katere je proučil prof. J. E. Fischer, nudijo bogat in točen material o kolonizaciji Sibirije. Te arhive so ustanovili bojarji, kozaki atamani in guvernerji, ki so morali večkrat proti svoji volji zapustiti Rusijo in se napotiti na vzhod. Prvi so prodri v Sibirijo novgorodski kupci, ki so prišli preko svoje kolonije Viatke in preko ustja Dvigne in Pečore prvi do "Pasu sveta". O takratni Sibiriji vemo malo. Tudi Marco Polo nam podaja samo približno poročilo o ogromni deželi na severu, kjer je baje sam les z belimi medvedi in ljudmi. Tatari so prišli z Mongoli iz Azije v ruske ravnine, toda prodirali so od jugovzhoda, ne pa od severa. Džingisihanovi in Ogatajevi jezdeci so potisnili prebivalce sibirskih step v gozdove, kjer konji niso mogli naprej. Tatarska plemena so potisnili na skrajni severovzhod Azije, v sedanjo Jakutsko oblast. Drugi so potovali skozi stepo ob toku Irtiša in Obi ter dosegli vzhodno srednjega Urala.

Tatari in Mongoli so v prejšnjih stoletjih mnogi radi zamenjavali. Zda se ne da več točno ugotoviti, ali so bila plemena označena kot Tatari, Turkotatari ali čisti Mongoli. Znano je samo, da je nastala v začetku 15. stoletja ob Obi in Ir-tišu država, podobna državam Zlatega stana, hanatoma Kazanu in Astrahanu. Tatarska plemena so bila pod vladjo mongolskih hanov, katerih dinastije so zvirale iz Džingisihanovega rodu.

Tudi takrat, pravi avtor omenjene knjige, ko so kozaki prekorali Ural in se napotili proti vzhodu, je bila Sibirija dežela zagonek. Pohod kozakov ni šel nepretrgoma, temveč se je ustavljal za cela stoletja. In tudi ko so postali kozaki vojaški kolonisti, njihove stanice pa etape za tisoče in tisoče političnih izgnancev, tudi takrat, ko so se kmetje v hrepenenju po svobodni zemlji pomikali proti vzhodu, ko so prihajali v deželo staroverci, molokani, skopci.

nemški menoniti in drugi sektanti, ki so se selili v Sibirijo iskaleci zlata, lovci, pionirji in končno tudi inženjerji, je bila ta ogromna zemlja še vedno knjiga s sedmimi pečati. Osvajalci so jo osvojili, a vendar jim je ostala zaprta. Novgorodski kupci so prišli prvi k "Pasu sveta", kakor so nazivali ob koncu 15. in v prvi polovici 16. stoletja pogorje Ural. Našli so tam Zirjane, Vogule in Samojede, ki so živeli še kot ljudje proti koncu kamenite dobe. Kot lovci in ribiči so si pomagali z najprimitivnejšim orodjem. Novgorodci so se pomikali v dveh smereh, ob obali Ledenege morja in od enega pritoka Volge k drugemu, do vzhodnega Urala. Takrat se je imenovala ta zemlja Jugrija po narodu Jugrov ali Ugrov, velji mongolskega naroda, kateri se ima Evropa zahvaljati za Madžare, pa tudi za Fince in najbrž tudi za Estonce in Latšje. Novgorodci so trgovali z dragoceno kožuho, pozneje so pa našli sol in druge mineralije. Pošiljali so ob obali pogumne mornarje, ki so prodirali do Karskega morja in tja do reke Kare v južnem zalivu morja Kara. Od tu so pluli do Jaimala po manjših rekah in prenašali čolne k jezerom. Med potjo preko nizkega gorskega grebena so našli pot po "Zeleni reki do ustja reke Ob".

Ob je veljal za reko, ki prihaja naravnost iz skrivnostne zemlje Kataja, iz jezera. Kataja pa ni bilo nič drugega nego Kitajska. Ob ustju reke Taz so ustanovili Novgorodci utrjeno mesto, katerega zgodovina še vedno ni pojasnjena. To je mesto Mangazejd, o katerem se trdi, da je bilo ustanovljeno l. 1450. Drugi pa pravijo, da so ga ustanovile prednje strazhe donskih kupcev odnosno kozakov šele l. 1601. Tu se je zbiralo do 2000 kupcev, ki so trgovali v prvi vrsti z dragocenimi soboli. Okrog l. 1620 je pa mesto propadlo. Baje so ga uničili Ostjaki. To je vse, kar ve zgodovina povedati o njem. Nekateri pa pravijo, da so kozaki mesto zažgali na povelje moskovskega carja. Zgodovinar Sibirije Fischer meni, da je propadlo samo od sebe, ko so donski kozaki zgradili mesto Turuhansk, ki je imelo za promet ugodnejšo zemljepisno lego. Mesto je bilo pozabljeno in šele v novejšem času so našli v tundri njega razvaline.

SEZNAM ARANŽIRANIH KONCERTOV.

30. novembra: gostovanje v operi "Hoffmanove pripovedke", Chicago, Ill.

7. decembra: gostovanje v operi "Hoffmanove pripovedke", Chicago, Ill.

14. decembra: gostovanje v operi "Hoffmanove pripovedke", Chicago, Ill.

Ker odpotujem v Evropo koncem decembra, prosim, naselbine, ki šele imeti koncerte, da sporočijo do 15. septembra na sledeči naslov:

Svetozar Banovc
633 St. Clair Ave., Cleveland, O.

BOŽIČ

v "STARI DOMOVINI"
Obiščite svoje sorodnike in prijatelje tekom bodočih božičnih praznikov.

VOLENDAM

9. decembra

ROTTERDAM

13. decembra

Ta odplutja bodo pod osebnim vodstvom uradnikov naše proge. Za pojasnila vprašajte kateregakoli zastopnika ali

HOLLAND-AMERICA LINE
24 STATE STREET NEW YORK

BOŽIČ v stari domovini

Posebno odplutje parnikov iz New Yorka

DEUTSCHLAND

11. DECEMBRA

ST. LOUIS

12. DECEMBRA

Tam vas čaka velik sprejem. Dospeli boste pravočasno za božične praznike. Hitro potovanje iz Hamburga do dolocenega mesta v notranjosti. Posebni zastopniki naše proge bodo spemljali vsak izlet. Preskrbite si pravočasno prostore.

Za nadaljnjše podrobnosti se obrnite na kateregakoli lokalnega agenta ali na

Hamburg-American Line

39 Broadway, New York

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je poučen o potnih listih, prtljagi in raznih drugih stvareh. Vsled naše dolgotrajne izkušnje Vas mi zamoremo dati najboljša pojasnila in priporočamo vedno le prvotne brzo-parnike.

Tudi nedržavljeni zamorejo potovati v stari kraj na obisk, toda preskrbeti si morajo dovoljenje za povrnitev (Return Permit) iz Washingtona, ki je veljaven za eno leto. Brez permita je sedaj nemogoče priti nazaj tudi v teku 6. mesec in isti se ne pošilja več v stari kraj, ampak ga mora vsak prosilec osebno dvigniti pred odpotovanjem v stari kraj. Prošnja za permit se mora vložiti najmanj eden mesec pred namercanim odpotovanjem in oni, ki potujejo preko New Yorka je najbolje, da v prošnji označijo naj se jim pošlje na Barge Office, New York, N. Y.

KAKO DOBITI SVOJCE IZ STAREGA KRAJA

Glasom nove ameriške priseljenske postave, ki je stopila v veljavo s prvim julijem, znaša jugoslovanska kvota 845 priseljencev letno, a kvotni višje se izdajajo samo onim prosilcem, ki imajo prednost v kvoti in ti so: Stariši ameriških državljanov, mošče ameriških državljanov, ki so se po 1. juniju 1928. leta poročili; žene in neporočeni otroci hpod 18. leta poljedelcev. Ti so opravičeni do prve polovice kvote. Do druge polovice pa so opravičeni žene in neporočeni otroci hpod 21. leta onih nedržavljanov, ki so bili postavno pripuščeni v to deželo za stalno bivanje.

Za vsa pojasnila se obračajte na poznane in zanesljive

SAKSER STATE BANK

32 CORTLANDT STREET

NEW YORK

POZIV!

Vaj naročniki katerim je, oziroma bo v kratkem pošla naročnina za list, so naprošeni, da jo po možnosti čimprej obnove. Uprava lista.

Kretanje Parnikov — Shipping News —

22. oktobra: New York, Cherbourg, Hamburg

23. oktobra: Dresden, Cherbourg, Bremen

24. oktobra: Ile de France, Havre, Saturnia, Trst

Europa, Cherbourg, Bremen

Pennland, Cherbourg, Antwerpen

25. oktobra: Cleveland, Cherbourg, Hamburg

Volendam, Boulogne sur Mer, Rotterdam

29. oktobra: Deutschland, Cherbourg, Hamburg

America, Cherbourg, Hamburg

Berengaria, Cherbourg, Hamburg

31. oktobra: Majestic, Cherbourg, Hamburg

Augustus, Napoli, Genova

1. novembra: New Amsterdam, Boulogne sur Mer, Rotterdam

4. novembra: Columbus, Cherbourg, Bremen

5. novembra: Mauretania, Cherbourg, Hamburg

President Harding, Cherbourg, Hamburg

Hamburg, Cherbourg, Hamburg

6. novembra: Stuttgart, Cherbourg, Bremen

7. novembra: Homeric, Cherbourg, Bremen

Republic, Hamburg

Statendam, Boulogne sur Mer, Rotterdam

8. novembra: Leviathan, Cherbourg, Hamburg

St. Louis, Cherbourg, Hamburg

9. novembra: Conte Biancamano, Napoli, Genova

12. novembra: Vulcania, Trst

Aquitania, Cherbourg, Hamburg

George Washington, Cherbourg, Hamburg

Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg

13. novembra: Berlin, Boulogne sur Mer, Bremen

14. novembra: France, Havre

Bremen, Cherbourg, Bremen

Olympic, Cherbourg, Hamburg

Rotterdam, Boulogne sur Mer, Rotterdam

19. novembra: Berengaria, Cherbourg, Hamburg

President Roosevelt, Cherbourg, Hamburg

New York, Cherbourg, Hamburg

20. novembra: Dresden, Cherbourg, Bremen

21. novembra: Ile de France, Havre

Majestic, Cherbourg, Hamburg

22. novembra: Milwaukee, Cherbourg, Hamburg

23. novembra: Conte Grande, Napoli, Genova

25. novembra: Europa, Cherbourg, Bremen

26. novembra: Mauretania, Cherbourg, Hamburg

America, Cherbourg, Hamburg

28. novembra: Saturnia, Trst

Homeric, Cherbourg, Hamburg

Deutschland, Cherbourg, Hamburg

29. novembra: Cleveland, Cherbourg, Hamburg

1. decembra: Aquitania, Cherbourg, Hamburg

President Harding, Cherbourg, Hamburg

Hamburg, Cherbourg, Hamburg

4. decembra: Stuttgart, Cherbourg, Bremen

5. Paris, Havre

Bremen, Cherbourg, Bremen

Olympic, Cherbourg, Hamburg

Augustus, Napoli, Genova

6. decembra: Leviathan, Cherbourg

10. decembra: Vulcania, Trst

Berengaria, Cherbourg, Hamburg

George Washington, Cherbourg, Hamburg

Conte Biancamano, Napoli, Genova

11. decembra: Berlin, Boulogne sur Mer, Bremen

Roma, Napoli, Genova

12. decembra: Ile de France, Havre

St. Louis, Cherbourg, Bremen

15. decembra: Europa, Cherbourg, Bremen

16. decembra: Mauretania, Cherbourg

17. decembra: President Roosevelt, Cherbourg, Hamburg

New York, Cherbourg, Hamburg

18. decembra: Dresden, Cherbourg, Bremen

23. decembra: Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg

24. decembra: America, Cherbourg, Hamburg

Bremen, Cherbourg, Bremen

Milwaukee, Cherbourg, Hamburg

27